

Dagmara Bożek

Instytut Geofizyki Polskiej Akademii Nauk
dbozek@igf.edu.pl

WIESŁAW SIENKIEWICZ („BLASZANY”)

Sześć, dziewięćdziesiąt tysięcy i milion dwieście – Wiesław Sienkiewicz, Wiesio, lubi liczby i zawsze skrzętnie je zapisuje. Sześć to łączna liczba lat, jakie spędził na wyprawach polarnych na Spitsbergen i Wyspę Króla Jerzego. Dziewięćdziesiąt tysięcy oznacza kilometry, jakie przebył drogą morską na różnych statkach, aby dotrzeć do Polskiej Stacji Polarnej Hornsund i Stacji Arctowskiego. A milion dwieście to liczba... brzuszków, które regularnie ćwiczy od 2010 roku i z takim wynikiem kończył 2022 roku. Bo Wiesiu wyznaje filozofię, że energia, która daje człowiekowi siłę, pochodzi z wnętrza brzucha. A poza tym chciał być w dobrej kondycji, aby mimo wieku nadal jeździć w ukochane rejony polarne.

Zaczął się już w dzieciństwie – Wiesia od małego interesowała geografia i studiowanie białych krańców mapy świata. Właściwy moment nastąpił, kiedy miał trzydzieści osiem lat i był pracownikiem Wojskowych Zakładów Inżynieryjnych w Dęblinie. Polskie stacje polarne potrzebowały ciężkiego sprzętu, PTS-ów, do rozładunku statków z zaopatrzeniem oraz specjalistów, którzy nie tylko będą mieli uprawnienia do kierowania pojazdami, ale zadbają o ich stan techniczny. Wiesław Sienkiewicz wziął udział w 15. Wyprawie (1990–1991) do Stacji Arctowskiego jako mechanik i, jak twierdzi, od razu zakochał się w miejscu, które było tak inne, a zarazem tak bliskie temu, co znał do tej pory. Ponieważ w Antarktyce polarnicy nazywali PTS-y blaszakami, Wiesiu prędko dorobił się ksywy Blasza.

Po zimowaniu miał wracać do Polski, tymczasem kolejna, 16. Wyprawa (1991–1992) z kierownik Marią Agatą Olech, stanęła przed bardzo trudną sytuacją – brakowało paliwa na następny lok, ekspedycja była niedofinansowana, a części uczestników polecono wrócić do kraju. Razem z Kazimierzem Połciem, mechanikiem, z którym spędził poprzednią zimę w Antarktyce, Wiesio zaoferował swoją pomoc i zadeklarował pozostanie na kolejny sezon letni, aby wesprzeć kolegów w tych niełatwych okolicznościach.

Później na Arctowskim zimował w ramach 17. Wyprawy (1992–1993). Następnie z ciekawości, żeby zobaczyć drugą polską całoroczną stację polarną, pojechał na Spitsbergen z 18. Wyprawą Polarną IGF PAN (1995–1996), by znów wrócić na Południe w 2009 jako uczestnik 34. Wyprawy. Oprócz tego na Wyspie Króla Jerzego był dwa razy w okresie letnim, a w Hornsundzie aż trzykrotnie – kolejno w 2011, 2012 i 2013 roku. Wspomniane sześć lat poza domem. W obu stacjach zostawił kawałek serca. Arktyka i Antarktyka w zamian

dały mu najpiękniejsze wspomnienia, ale i wieczną tęsknotę. Zwykł mawiać, że „Antarktyka nie chce się dzielić, trzeba być jej wiernym do końca”.

Wiesław Sienkiewicz, fot. Mikołaj Karwat

Poznaliśmy się latem 2012 roku na Spitsbergenie. Wiesio nauczył mnie robić śledzie w oleju i tak przekonująco opowiadał o Stacji Arctowskiego, że w końcu pojechałam tam na zimowanie. Do dziś uważa, że trzeba zarażać młodych miłością do rejonów polarnych, aby kolejne pokolenia polarników pracowały w polskich stacjach badawczych. Taki cel również mu przyświeca, kiedy idzie na spotkanie do kolejnej szkoły, aby poopowiadać uczniom o sympatycznych pingwinach i bieli lodowców.

Pięknym wspomnieniem polarnej przygody jest pamiętnik, który Wiesio zaczął pisać podczas swojej pierwszej wyprawy. Początkowo były to luźne zapiski zawierające daty i nazwiska, które z biegiem czasu zamieniły się w dłuższe opowieści i refleksje. Trzy lata temu zebrał w całość wszystkie historie i uzupełnił je o zdjęcia. To prezent dla rodziny (chce, aby każde z jego wnuków miało swoją kopię pamiętnika), ale i samego siebie – zapiski pozwalają przenieść się w czasie i miejscu.

W 2009 roku Wiesiu obchodził na Wyspie Króla Jerzego swoje pięćdziesiąte siódme urodziny. Był wtedy z kolegą na lodowcu i widoczność była tak dobra, że widział zarys kontynentu Antarktydy. Wspomina to jako najpiękniejszy prezent, nagrodę za pracę, wysiłek i poświęcenie, które towarzyszom wyprawom polarnym.

W maju 2023 roku będzie świętował swój siedemdziesiąty jubileusz. Jeszcze nie wie, gdzie go spędzi. Ale zawsze się uśmiecha, kiedy składam mu życzenia urodzinowe, że może tam... w Antarktyce?

Fotografie dostępne na płycie CD.

Ryszard Knoll

WŁADYSŁAW ŁYSAKOWSKI – ZAPOMNIANY UCZESTNIK PIERWSZEJ POLSKIEJ WYPRAWY POLARNEJ W LATACH 1932–33

Władysław (Tadeusz Adam) Łysakowski (ur. 07.03.1906 r. we Lwowie, zm. 18.11.1988 w Jeleniej Górze) – geofizyk, meteorolog, energetyk, uczestnik pierwszej polskiej naukowej wyprawy polarnej w rejonie Arktyki (na Wyspie Niedźwiedziej).

Był synem Władysława Stanisława Łysakowskiego (1872–1936)⁴ - urzędnika Kolei Państwowej we Lwowie, z zamiłowania poety oraz Władysławy z domu Kiełbusiewicz (1881–?). Uczył się w Szkole Ludowej im. Cesarzowej Elżbiety we Lwowie (1912–1916), w Państwowym III Gimnazjum im. Króla Stefana Batorego we Lwowie (1916–1924)⁵. Studiował geofizykę na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie pod kierunkiem Henryka Arctowskiego (1871–1958) – profesora geofizyki i meteorologii UJK, światowej sławy polarnika⁶.

Latem 1931 r. Łysakowski dołączył do badaczy w stacji meteorologicznej i botanicznej na zboczu Pożyżewskiej – szczytu w paśmie Czarnohory (wys.

---

⁴ Władysław Stanisław Łysakowski (1872-36) publikował swoje wiersze w kolejnych tomach wydawanych własnym sumptem pod wspólnym tytułem: „Region ducha : poezje”: tom 1 (1922 r.): Cz. 1, Harfa ; cz. 2, Sonety ; cz. 3, Safona, tom 2 (1922 r.): Cz. 4, Szkice Egiptu. Cz. 5, Księga miłości. Cz. 6, Potęga Amona ; Dodatek Muzyczny "Regionu Ducha" : trzy luźne melodyjki i pięć piosenek na śpiew i fortepian, tom 3 (1927 r.): Cz. 7, Heksalogi. Cz. 8, Don Rikardo ; Drugi dodatek muzyczny "Regionu Ducha", tom 4 (1935 r.): Cz. 9, iversa. Cz. 10, Tajemnica. Cz. 11, Apologii (wg www.worldcat.org). Pisane były w języku polskim, ale w gwarze lwowskiej, więc miały ograniczone grono czytelników, a po wojnie zostały zapomniane. W 2018 r. przypomniał o nim Leszek Zinkow w opracowaniu „Starożytny Egipt w poezji polskiej - od Biernata z Lublina do Macieja Zembatego” opublikowanym przez Wydawnictwo Naukowe Akademii Ignatianum w Krakowie.

⁵ wg dokumentów z archiwum rodzinnego Władysława Łysakowskiego

⁶ Henryk Bronisław Arctowski (1871-1958) - profesor geofizyki i meteorologii na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie, polski uczestnik pierwszej międzynarodowej ekspedycji naukowej na Antarktydę na statku Belgica, w czasie której doszło do pierwszego w historii zimowania na Antarktyce. Organizator drugiej ekspedycji, do której jednak nie doszło. Jeden z organizatorów polskiej wyprawy na Wyspę Niedźwiedzią - urażony krytyką co do sposobu organizacji zrezygnował z uczestnictwa w ekspedycji.